

Dus is ook dit Rönne-boek weer een goed boek, dat naast de vorige onze belangstelling waard is. 't Is geen groote literatuur, maar wel goede lectuur.

(C. T.)

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De betekenis der Jeruzalemsche Conferentie.

Rapport V.

Het vijfde rapport behandelt „Christianity and the growth of industrialism in Asia, Africa and South America“.

Dit licht een vreemd onderwerp voor een zendingconferentie. En dr. van Andel heeft dan ook in zijn bekend artikel in „De Opwekker“ vooral tegen den arbeid van dit vijfde rapport zijn ernstige grieven geuit. Blijven wij deze grieven eerst even in herinnering:

„Dat dit gevaar — n.l. om onder te gaan in de bevordering van zedelijk-maatschappelijke belangen — niet denkbeeldig is, was voor mij duidelijk in de bespreking van de maatschappelijke vraagstukken. Over „forced labour“, heerschenrust en poenale sanctie, gaf de Conferentie uitspraken. Dit lijkt mij een fout. De Zending heeft het Evangelie te brengen, het Woord van God voor een gevallen wereld, het aanbod der genade aan zondaren. In dat Woord liggen voorzeker beginselen besloten, die voor het maatschappelijk en het staatkundig leven van de hoogste waarde zijn. Maar de toepassing van die beginselen op de praktische vraagstukken van het maatschappelijk en staatkundig leven moge de persoonlijke taak van iedereen Christen zijn, en ook van Christenen in maatschappelijke en staatkundige organisaties, zij ligt m.i. niet op den weg der Zending als zondanig. Zoals in het Nieuwe Testament de slavernij wel ondermijnd is door een zedelijk oordeel, doch tegen de slavernij niet is opgetreden, zoo legt de Zending als prediking van het Evangelie wel in de harten de zaden, waaruit een Christelijk maatschappelijk en politiek leven opkomt, doch levert geen programma voor maatschappelijke hervormingen, noch een program van politieke actie.

Een vergadering van de Zending is noch bevoegd, noch in den regel bekwaam om dit te doen. Niet bevoegd, daar het buiten het terrain van haar roeping ligt. En ook niet bekwaam, tenminste niet naar haar aard bekwaam. Ook de Conferentie te Jeruzalem was daartoe niet bekwaam. Het gebrek aan kennis van zaken bleek duidelijk uit de voorstellen en discussies. Ter conferentie werd in dit opzicht dan ook de grootste invloed geëffend door een buitenstaander, een niet-Zendingsman, Chef van de Afdeling Inheemische Arbeid van het Internationaal Arbeidsbureau te Genève. Bovendien werden die punten m.i. te oppervlakkig beoordeeld en te haastig afgedaan. Het is heel jammer, dat de Conferentie te Jeruzalem dien verkeerdten weg heeft ingeslagen, en daarenboven nog in beginsel besloot, te Genève een „Bureau tot Bestudering van de Verhouding van de Zending tot de economische en sociale vraagstukken“ in te richten. Elk, die de roeping der Zending om het Evangelie te prediken, zuiver wij handhaven, mag zich wel met kracht verzetten tegen het inslaan van dezen schadelijken weg. Moge de Geest van Christus ons allen op den rechten weg leiden, opdat wij niet verdwalen.“

Dat ook „De Standaard“ van 1 Mei het noodig geacht heeft in een asterisk over dit punt te handelen, wijst wel op het gewicht van deze zaak.

Indien wij het goed begrijpen, is het oordeel van „De Standaard“ heel wat zachter dan dat van dr. van Andel, en gaat het hoofdbezwaar van den heer Colijn (?) meer tegen het feit, dat de Conferentie zich liet beïnvloeden en leiden door het Internationaal Arbeidsbureau te Genève, dat vooraf de conclusies had vastgesteld, welke door Jeruzalem schier zonder discussie werden aanvaard.

Zoo is dan ook de mening van „De Standaard“, dat een vergadering van zendingsmannen, als zij dit nuttig oordeelen, natuurlijk het recht heeft haar mening kenbaar te maken over vraagstukken als waarvan hier sprake was. Maar dan moet zulk een vergadering haar eigen weg gaan, en zelfstandig oordeelen. „De zending heeft haar eigen roeping en taak. Zij hoede er zich voor, als gangmakster op te treden voor welke maatschappelijke of staatkundige overtuiging ook.“

Trouwens het is bekend, dat niemand minder dan prof. Richter in het „Neue Allg. Miss. Zeitschrift“ herhaaldelijk gewaarschuwd heeft tegen het zoogenamde „Social Gospel“, dat een Amerikaansch product schijnt te zijn.

En dat nu ook een bevoegd man als dr. van Andel, die de Conferentie te Jeruzalem persoonlijk bijwoonde, zijn vinger waarschuwend opheft, kan niet anders dan nuttig zijn.

Niettegenstaande dit alles, dat wij om het belang van de kwestie voorop laten gaan, is toch het werk der Conferentie, in dit vijfde rapport neergelegd, van groote betekenis.

De industrie is een voortbrengsel uit de Christelijke landen. En zij heeft het maatschappelijke leven van den Inlander overvleugeld, overweldigd.

Heeft zij daarmee goed gedaan? Heeft zij zegen gebracht?

Ongetwijfeld is door de industrie in sommige opzichten de maatschappelijke toestand van de allerarmsten verbeterd. Maar de nadeelen, vooral de zedelijke nadeelen, zijn onafmetend veel grooter.

Wij nemen als voorbeeld de textielindustrie in En-

gelach Indië. 1½ miljoen arbeiders zijn daarin werkzaam, en hun toestand is droevig. Velen gaan slecht in den oogsttijd naar huis; overigens hokken zij in de steden, en zijn „zonder vaderland“; zij zijn geen leden meer van hun oude dorp-gemeenschap, en in de steden voelen zij zich ook niet thuis. De woningnood is vreeselijk. In Bombay wonen zes gezinnen in één vertrek. De kindersterfte bedraagt 66 pCt. De loonen zijn onvoldoende. En deze verzamelingen van arbeiders zijn broeinesten geworden van het bolsjewisme.

Kun en mag de zending aan deze toestanden voorbijgaan?

En zoo neen; wat moet er dan geschieden?

De bekende Gandhi wil, dat alle waren, door machines vervaardigd, door de Indiërs gullen worden geboycot. Maar afgezien van het feit, dat dit in de praktijk toch niet consequent is door te voeren, is zulk een streven op zichzelf ook niet goed te keuren.

Industrie is geen zonde! Maar de gevaren zijn zoo ontzettend groot. Ook geschiedt er zoveel onrechtvaardigheid in en door dezen arbeid. Maar al te zeer worden de arbeiders met de machines op één lijn gesteld en hun waarde als mensch verwaarloosd.

Wat moet de zending doen, die met deze toestanden dagelijks in aanraking komt?

Rev. W. Paton, secretaris van den Internationalen Zendingsraad, heeft een rapport over deze dingen opgesteld, hetwelk aan alle deelnemers der Conferentie werd toegezonden, en dus den grondslag der besprekingen heeft uitgemaakt.

Hij oordeelt als volgt over de verhouding van zending en industrie.

In de wijze, waarop de sociale toestanden onder de Inlanders worden gewijzigd, ligt een groot gevaar voor het Christendom in het Oosten. Velen roepen, dat zij wel van Christus willen hooren, maar dat zij verre van de Christelijke cultuur willen blijven. Ja, zij gaan nog verder, en beweren, dat het Christendom, door zijn niet slagen in de oplossing van het industrie-probleem, en van andere sociale vragen, in Amerika en Europa, getoond heeft, dat het het menschelek leven niet al in al zijn geleidingen kan beïnvloeden en ten goede leiden. Zij verwachten, dat de zendelingen hun laten zien, dat het Evangelie een krachtbron is, waaruit ook een sociale wedergeboorte ontstaan kan. Daarom is, naar het oordeel van Rev. Paton, de kerk geroepen, een Christelijke cultuur te scheppen, waarin de bestaans-kansen van den mensch zich ook geestelijk kunnen ontwikkelen.

Hier schuilt vooral de moeilijkheid.

In ons land komt de gedachte niet bij ons op, om als kerk ons met de industrie bezig te houden, te werken voor goede arbeidsuren enz. Wij kunnen dit overlaten aan Patrimonium, Chr. Vakverbond, politieke partijen. Wij toch wonen in een Christelijke maatschappij.

Maar de zending staat voor een heel ander geval. Is er een kerk, dan is deze te zwak, om heel het leven te Christianiseeren, tenminste, dit binnen afzien-baren tijd te doen. En de zending ontmoet toestanden, die ten hemel schreeuwen, terwijl er geen lichamen zijn, op Christelijken grondslag, die tegen deze toestanden positie kunnen nemen en den weg ter verbetering kunnen aanwijzen!

Wat moet de zending dan doen? Alleen maar prediken, dat de Christelijke beginselen verbeteringen eischen? en meer niet?

De Conferentie te Jeruzalem is tever gegaan, door tot in finesses toe de regeling der dingen aan te wijzen. Zij is tever gegaan vooral, door te loopen aan den leiband van het Int. Arbeidsbureau. Het is jammer, heel jammer. Had zij niet onder den buitengewoon sterken invloed van een man als Grimshaw gestaan, wellicht, dat zij de maat had weten te houden. Dan zou de betekenis van haar arbeid in deze materie veel grooter nog, wijl in overeenstemming met haar karakter als zendingsvergadering, zijn geweest.

J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Persstemmen.

De Gereformeerde Bond in Duitschland.

Reeds eer werd in deze rubriek een persstem ten gehoor gebracht, die over den Gereformeerden Bond in Duitschland bedoelde in te lichten.

Toch kunnen we nog wel wat meer licht gebruiken. Prof. Grosheide is in de Pinksterweek naar Bentheim gereisd, waar de Gereformeerde Bond zijn jaarvergadering hield.

In „De Standaard“ deelde hij zijn indrukken mee.

Wij het ons vooral te doen is om informatie aangaande den Gereformeerden Bond door te geven, ontleenen wij aan zijn artikel enkel een paar algemeene opmerkingen.

Wat is de Gereformeerde Bond in theorie en praktijk? Prof. Grosheide deelt mede:

Het is, geloof ik, goed eerst wat over dezen Bond in het algemeen mee te deelen. Hij werd opgericht in 1884 te Marburg, toen aldaar een vergadering belegd was van Gereformeerde predikanten en ouderlingen om te herdenken, dat Zwingli voor 400 jaren was geboren. In de statuten werd vastgelegd, dat de bond staat op den grondslag van het Woord Gods van het Oude en Nieuwe Testament en dat hij de belijdenisschriften van de Gereformeerde Kerk in Duitschland, in het bijzonder den Heidelbergschen Catechismus, aanvaardt als de juiste en

zuivere uitdrukking van de leer der Schrift. De bond tracht zijn doel, de bewaring en bevordering van de gaven en goederen van de Gereformeerde Kerk in Duitschland, te bereiken door alle twee jaren te vergaderen, door de uitgave van Gereformeerde geschriften mogelijk te maken, door behoeftige gemeenten te ondersteunen en verder door alles, wat het doel van den bond dienen kan. Leden kunnen zijn zoowel kerken en verenigingen, als personen, die staan op den bodem der Gereformeerde belijdenis.

Zoo veel over het officiële. Natuurlijk is er ook een andere zijde. Welken indruk krijgt men, als men verkeert in de vergaderingen van den Gereformeerden Bond? Wat men de dingen op als bij ons, of heeft men andere ideeën? Deze vragen zijn van betekenis.

Men spreekt wel eens schouderophalend over al die congressen en vergaderingen, niet het minst over de internationale en men ziet er meer gezellige onderonsjes in, dan samenkomsten, waar degelijk werk wordt gedaan. Ik geef dadelijk toe, dat er veel waar in zulk een voorstelling ligt. Inderdaad wordt er niet zoo heel veel bereikt op dergelijke vergaderingen, ik kom er straks nog op. Maar er is toch ook een andere zijde. Men leert elkander kennen en begripen. Men komt in aanraking met personen, er worden banden gelegd soms voor het leven, betrekkingen aangeknoopt, men komt in aanraking met elkanders arbeid en dat is wel degelijk van groote betekenis, ik heb het ook op deze vergadering ondervonden.

Eenige indrukken dan. Men kan een vergadering van den Gereformeerden Bond voor Duitschland misschien het best vergelijken met een Vrije Universiteits of Theologische Schooldag. Bij lange na niet zoo druk bezocht, zeer zeker, maar ik denk nu aan het karakter der vergaderen. Professoren, veel predikanten, maar ook veel anderen, bepaald ook onderlingen, en dan in sommige samenkomsten velen uit de plaatselijke kerk. Wat staat nu bij het werk in het middelpunt? Die vraag zou ik zoo willen beantwoorden, dat men in de eerste plaats bedacht is op de handhaving van het Gereformeerde. Dat voorerst. Dan moet er propaganda gemaakt voor uitbreiding. Natuurlijk hangt dat samen met de positie van de Gereformeerden in Duitschland. Men stelt zich niet tegenover de Lutherse kerk, maar men wil zich ook niet door de Lutherse kerk in een hoek laten dringen. In twee dingen lag dit alles geconcentreerd. Voorerst in een strijd voor den Heidelbergschen Catechismus. Die Catechismus moet gekend worden en daarom gaf men hem nieuw uit. Hij moet in gebruik blijven op de catechisaties en in de godsdienst-oefeningen. En in de tweede plaats de Psalmen. We hebben in de vergaderingen niets dan Psalmen gezongen uit een bundeltje getiteld: 50 Hugenotenliederen, dat door den bond is uitgegeven. En het was een glanspunt der vergadering, toen werd medegedeeld, dat voor de landskerk van Hannover (er zijn 27 landskerken in Duitschland, elk met eigen organisatie) een nieuw gezangboek was gereed gemaakt, waarin al de 150 psalmen onverkort voorkwamen.

Evenwel zijn lang niet alle leden Gereformeerd.

Met een en ander hangt weer samen, dat de leden van den bond lang niet allen Gereformeerd genoemd mogen worden in den Nederlandschen zin van dat woord. Er was als afgevaardigde uit Hongarije een hoogleraar, dien ik wel van vroeger kende, die zeker niet tot den kring van Prof. Sebastijns behoort. Een der sprekers was een professor uit Zurich, dien wij eerder eihisch dan Gereformeerd zouden noemen. Men neme Gereformeerd bij den Gereformeerden Bond in historischen zin, zooals het ook in Hongarije gebruikt wordt. Het zal niemand verwonderen, dat de (oud-)Gereformeerde Kerken in Bentheim en Oost-Friesland, die met de Hollandsche in één kerkverband leven, van den bond geen lid wenschen te worden en oordeelen, dat ze dit ook niet kunnen. Een bestuurslid legde me uit, dat in den bond drie groepen kunnen worden onderscheiden. Voorerst de groep Kohlhaus, die zeer dicht staat bij de Nederlandsche Gereformeerden en zich gaarne door Kuyper en Bavinck laat onderrichten. In de tweede plaats een groep van Kohlbruggianen, die vooral in de omgeving van Bentheim aanhangers tellen. En eindelijk een meer piëtistisch gezinde derde groep. In den bond wil men samenwerken tot handhaving van Gereformeerde leer en leven.

Men onderscheide dus wel!

Vergelijkende statistiek tusschen de Christelijke Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika en de Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika.

Voor een goed overzicht van het Internationaal Calvinisme zijn statistieken zeer leerzaam.

„Die Kerkblad“ trekt een vergelijking tusschen bovengenoemde kerken, die beide onverscheld Calvinistisch zijn.

Met deze vergelijking op te nemen slaan we twee vliegen in één klap.

Ons gee nou in kort enkele statistische opgaves van die gemeentes van die Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika om dan hier en daar 'n vergelijking met die toestand in ons kerk te maak.

Die gemeentes, 263 in getal, is ingedeeld in 15 klassen, tel 51,821 belydende lede en word bedien deur 216 predikante. Die dooplede tel 56,002 (waarmee word hier gespreek van sible?).

Ons getal belydende lede (jongste opgawe) is 24,344 en dooplede is 22,731. Ons staan hier ongunstig teenoor Amerika, wat 4900 dooplede meer het as belydende, terwyl ons 1600 minder het.

Wat is die rede? Het Amerika meer kinders of doen hulle daar op latere leeftyd belydenis?

Ons het 96 gemeentes, sodat gemiddeld bereken, elke gemeente 253 belydende lede tel, terwyl die Chr. Geref. Kerk 197 het vir elke gemeente.

Amerika het 216 predikante vir 51,821 lidmate, dus vir elke 239 lidmate een predikant.

Ons het gemeentes ontrent 86.

Op die b... ons hier 10... dat toestan... ons verspre... benadeel... baie meer... heid en 12... predikante... belalwe... bare van c... op onlerw... rit is.

Die 51,8... dikante een kerk 30.

Na het pre... En wel w... Prof. Dr. D... Onder den... van hun be... At en toe... van psalmes... Zichier di...

1. Welsa... waar... of nee... waar... maar... by da...

2. Hy is... sy we... en fra... sy vo... Geen... wat h...

3. Só is... net as... en w... Hul s... geen... waarn...

4. God k... dis le... en w... Maar... dit m... loop...

Niet alleen... maar zij is...

Zijn er te... dikwijls ree... Ammianse... daarom zeld... den zang, i... over de euc...

„Art.“

De Gerefo... er reeds in...

Aan den... Maar uit...

niet versche... Hoe men...

opvat, hebbe... Het geval...

aanleiding c... den noemen...

De vragers... ook al, onse...

Het onde... „constitutie“...

wel“, maar...

Op de... genaande... eisch der...

vragen zij... Worden...

zuiverheid... komstig is... Gereforme...

Worden... Catechism...

den eische... in Amerik...

Wordt... waarbiede...

op ander... nomen?...

Wordt... meente v...

Doen le... voor de...

wandel e... Constituti...

Wordt... legende...

Worder... gemeente...

en Fonds... Deze... kerk-visit...

was. Het... te houden...